

Code: 2007083/33.4.4

Standpunten Productschap Vis over diergeneesmiddelen

Achtergrond

Op dit moment heeft de Nederlandse visteeltsector niet de beschikking over toegestane en geregistreerde diergeneesmiddelen.

In 1996 hebben de toenmalige instituten ID-DLO en RIVO een inventarisatie van ziekteproblemen gehouden en vervolgens is praktijkgericht onderzoek gedaan naar effectieve behandelingen van de op dat moment gekweekte vissoorten: paling, meerval, forel en tarbot. Na afronding van het onderzoek is een handleiding opgesteld voor het voorkomen, herkennen en bestrijden van visziekten. Deze wordt (Geactueeliseerd) nog steeds gebruikt door de viskweeksector.

De noodzakelijk geachte middelen zijn in de loop der tijd drastisch teruggelopen, zowel in aantal als in de hoeveelheid. Vanwege de geringe behoefte aan diergeneesmiddelen is de interesse van de zijde van de farmaceutische industrie sterk verminderd om nieuwe middelen te ontwikkelen. De forse investeringen in onderzoek, registratie, enzovoorts, wegen niet op tegen de geringe verkoop van deze producten. Bovendien is de verkrijgbaarheid van bestaande middelen afgenomen.

Dit wil echter niet zeggen dat de viskweek in Nederland volledig zonder diergeneesmiddelen zou kunnen. Tijdens het productieproces kunnen zich calamiteiten voordoen waardoor het welzijn van de vissen wordt geschaad en een therapeutisch behandeling noodzakelijk is. Een verantwoord gebruik van diergeneesmiddel wordt nagestreefd. Uitgangspunt is het op de markt brengen voedselveilige visproducten.

Om op een verantwoorde wijze – voor vissen en consumenten – kweekvis te produceren heeft de viskweeksector met het Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit afspraken gemaakt over het (mogen) gebruiken van bepaalde geneesmiddelen.

Europese wet- en regelgeving

In de EU gelden veterinairerechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren (richtlijn 2006/88/EG). Hierin is o.a. de bestrijding van visziekten geregeld. De vissoorten en de ziekten zijn opgesomd. Van de in Nederland gekweekte soorten komt alleen de regenboogforel voor op de lijst “gevoelige soorten”. Van belang is dat de nationale implementatie van de veterinaire regeling uit Europa binnen de kaders van een level playing field gebeurt om concurrentievervalsing te voorkomen.

Er is veel ervaring opgedaan binnen de Nederlandse viskweekbedrijven en is veel bekend over de bestrijding van visziekten. Een diergeneesmiddel mag niet (meer) worden voorgeschreven als er geen MRL (maximum residue limits) voor dat middel is vastgesteld. De EMEA is de Veterinary Medicines Evaluation Unit van de “EMA”, the European Agency for the Evaluation of Medicinal Products.

Nationaal beleid

Van de diergeneesmiddelen die bij voorkeur worden gebruikt, zijn voor de in Nederland geweepte vissoorten nog niet voldoende gegevens beschikbaar over de werkzaamheid, de opname en eliminatie van het middel. Uit een literatuuronderzoek van het RIVO (april 2006) blijkt dat er wel farmacokinetische informatie beschikbaar is van bepaalde middelen voor bepaalde soorten. Extrapolatie van de beschikbare data naar andere soorten levert geen betrouwbare en veilige wachttijden op. Hiervoor is meer soortspecifiek onderzoek noodzakelijk.

De sector heeft met LNV afgesproken op viskweekbedrijven zelf gegevens te verzamelen om tot specifieke wachttijden te komen. Deze dienen – na evaluatie met LNV - in acht worden genomen om gevaar voor de volksgezondheid uit te sluiten. De wachttijd voor geregistreerde middelen is 500 daggraden (gemiddelde watertemperatuur maal het aantal dagen). Voor de kweek van vissen in recirculatiesystemen met een gemiddelde temperatuur van ca. 25 graden is deze wachtermijn ca. 20 dagen. Viskwekers laten hun behandelde vissen voordat deze voor consumptie worden aangeboden, onderzoeken op eventuele aanwezigheid van residuen. Deze onderzoeksgegevens worden verzameld en op deze wijze worden experimentele veiligheidsgrenzen aangetoond en vastgesteld. Indien deze wachttijden worden gerespecteerd kan er met zekerheid van uitgegaan worden dat er geen concentraties van enig residu in het product voorkomt.

Gedragscode voor viskwekers in Nederland

Het Productschap Vis heeft een Gedragscode voor viskwekers in Nederland opgesteld waarin het protocol, het logboek en een geactualiseerde lijst van diergeneesmiddelen is opgenomen. De sector heeft zichzelf de beperking opgelegd slechts gebruik te maken van de in de handleiding genoemde middelen.

De dierenarts speelt een belangrijke rol in het vaststellen van de diagnose, de therapie en uitschrijven van het recept. Op basis van Europese richtlijnen over het behandelen van “voedselproducerende dieren” dient het diagnosticeren van ziekten bij vissen onder toezicht van een dierenarts te gebeuren. Het behandelen van vissen vereist zeer specifieke kennis van visziekten en de passende medicatie. In Nederland zijn op dit moment nog weinig dierenartsen gespecialiseerd op het gebied van visziekten.

Samenvattend

De beschikbaarheid en verkrijgbaarheid van diergeneesmiddelen voor de bestrijding van visziekten dient te worden gegarandeerd zodat de viskweker in staat wordt gesteld zo goed mogelijk het welzijn van vissen te waarborgen. Preventie blijft echter uiteraard het uitgangspunt.

De verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de diagnose, het diergeneesmiddel en het vaststellen van de veilige wachttijd, ligt nu bij de dierenarts, die doorgaans weinig gespecialiseerd is voor visziekten. Dit vereist specifieke aandacht.

Er dient meer onderzoek te komen over het gebruik van diergeneesmiddelen en de daarmee samenhangende wachttijden.

De nieuwe veterinaire richtlijn mag geen handelsbeperking opwerpen tussen de verschillende lidstaten.

Nieuwe regelgeving moet leiden tot meer flexibiliteit voor de vergunningen van medicinale producten

voor de aquacultuur.

Referenties

- Mei 1996: Inventarisatie van visziekten in Nederland 1985-1995, rapportnr.96.003/ID-DLO/96 van ID-DLO
- Jan. 1999: De kinetiek van opname en eliminatie van trimethoprim en sulfadiazine bij Europese aal in recirculatiesystemen, nr C071/98 van het RIVO-DLO
- 2004-2006: Werkgroep "Fish Health" van de FEAP
- 2005-2006: Werkgroep LNV "Dossier team veterinair voorstel"
- April 2006: Diergeneesmiddelen in aquacultuur, rapport nr C026/06 van RIVO

Contactpersoon

Wim van Eijk
Tel: 070-3369607
e-mail: weijk@pvis.nl

Productschap Vis
31 mei 2007